

การพัฒนาแบบเรียนทางศิลปศึกษา เรื่องการ เรียนรู้คุณค่าทางศิลปะ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

นาย เทวินทร์ เอี่ยมเม็

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

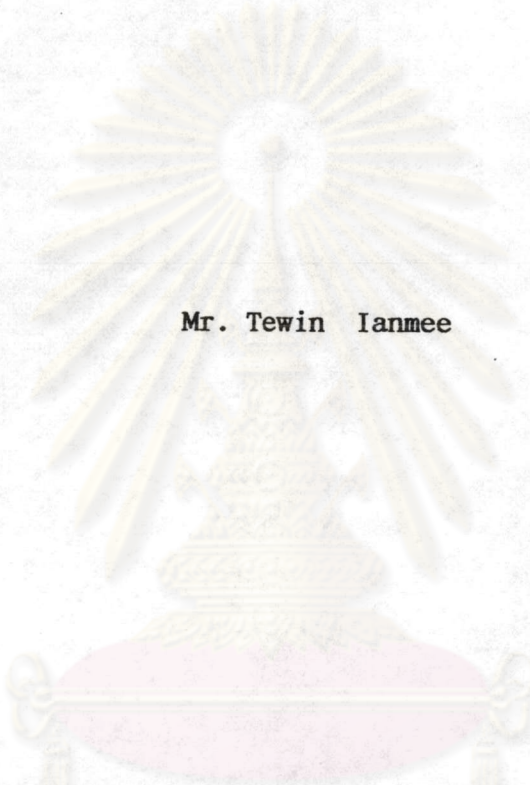
พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-086-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16967963

THE DEVELOPMENT OF AN ART EDUCATION TEXTBOOK ON
ART APPRECIATION FOR PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS

Mr. Tewin Ianmee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Art Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-086-6

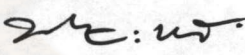
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาแบบเรียนทางศิลปศึกษา เรื่องการเรียนรู้คุณค่าทางศิลปะ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

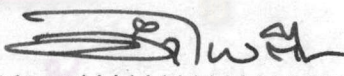
โดย นาย เทวินทร์ เอี่ยมมี
ภาควิชา ศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณसार

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

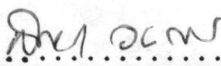

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราษฎร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ บิยะชาติ แสงอรุณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณसार)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัจญา วงศ์อร่าม)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เทวรินทร์ เอี่ยมมี : การพัฒนาแบบเรียนทางศิลปศึกษา เรื่องการเรียนรู้คุณค่าทางศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (THE DEVELOPMENT OF AN ART EDUCATION TEXTBOOK ON ART APPRECIATION FOR PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS)
อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร, 232 หน้า. ISBN 974-584-086-6

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อพัฒนาแบบเรียนศิลปศึกษา เรื่องการเรียนรู้คุณค่าทางศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และเพื่อเปรียบเทียบผลการสอนวิชาศิลปศึกษาโดยการใช้แบบเรียนที่พัฒนาขึ้นกับการสอนปกติ

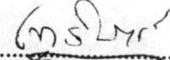
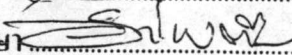
กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแหลมทอง อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่สอนโดยการใช้แบบเรียนที่พัฒนาขึ้น จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมที่สอนแบบปกติ จำนวน 30 คน และการประเมินคุณภาพของแบบเรียนกระทำโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน และครูผู้สอนอีก 9 คน

การดำเนินการวิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า 4 ด้าน คือ 1) หลักพัฒนาการทางศิลปะ 2) หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) 3) การวิจารณ์ศิลปะ และ 4) หลักการออกแบบหนังสือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยเพื่อทำการพัฒนาขึ้นเป็นแบบเรียน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงทดลอง การตรวจสอบคุณภาพของแบบเรียนอาศัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ครูผู้สอน และนักเรียน โดยประเมินตามเกณฑ์การพัฒนาหนังสือทั้ง 4 ด้าน การทดสอบประสิทธิภาพของแบบเรียนใช้เกณฑ์ $E_1/E_2 = 80/80$ ของชัยยงค์ พรหมวงศ์ และส่วนการเปรียบเทียบการสอนกระทำโดยการเก็บคะแนนก่อน และหลังเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แล้วนำมาวิเคราะห์ทดสอบหาค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพของแบบเรียนที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพที่เหมาะสมตามเกณฑ์การพัฒนาหนังสือทั้ง 4 ด้าน 2) แบบเรียนมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 3) ผลการทดลองสอนด้วยแบบเรียนที่พัฒนาพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ 4) ผลการสอนโดยใช้แบบเรียนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ศิลปศึกษา
สาขาวิชา ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 442350: MAJOR ART EDUCATION
KEY WORD: DEVELOPMENT / TEXTBOOK / ART APPRECIATION / PRATHOM SUKSA

TEWIN IANMEE : THE DEVELOPMENT OF AN ART EDUCATION TEXTBOOK ON ART APPRECIATION FOR PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS. THESIS ADVISOR : AMPAI TIRANASAR Ph.D. 232 pp. ISBN 974-584-086-6

The purposes of this study were to develop an art education textbook on art appreciation for Prathom Suksa five students and to compare the achievement scores between two teaching methods : teaching by using textbook and teaching by general method.

The samples of the population used in this study included sixty Prathom Suksa five students at Banlaemthong School in Petchaburi Province during the academic year of 1993, the six educational experts and nine elementary teachers.

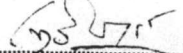
The process of this study consisted of developing a textbook concerning the quality and efficiency. The framework in developing the textbook covered four aspects 1) the art developmental stage, 2) the elementary art curriculum, 3) the principles of art criticism and 4) the principles of textbook design. The education experts, teachers and students then examined the textbook. Further, the textbook was tested for efficiency by $E_1/E_2 = 80/80$ concerning the comparison of the two teaching methods, it was done by means of comparing the pre-test and post-test achievement scores by using the t-test.

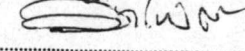
It was found that the developed textbook was accepted with regard to the quality and efficiency. Concerning the comparison of the two teaching methods, it was found that the achievement scores of the students taught by teaching with the textbook were higher than teaching by the general method at the significance level of .01

ภาควิชา..... ศิลปศึกษา

สาขาวิชา..... ศิลปศึกษา

ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของท่านรองศาสตราจารย์
ปิยะชาติ แสงอรุณ ประธานกรรมการ และกรรมการทั้ง 2 ท่าน คือ
อาจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัญญา วงศ์อร่าม โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.อำไพ ตรีธสาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ
ให้คำปรึกษา แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้กำลังใจด้วย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ
กรุณาเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง 4 ท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่านที่ได้กรุณาสละเวลาในการตรวจสอบ
และแก้ไข ตลอดจนให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัยโดยเฉพาะแบบเรียนศิลปศึกษา
ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการทำวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณญาติ ๆ เพื่อน ๆ ที่มีส่วนช่วยในการทำวิจัยครั้งนี้ไม่
ทางตรงก็ทางอ้อม ขอบพระคุณครูอาจารย์ และนักเรียนที่มีส่วนในการทำวิจัยนี้ และขอขอบ
พระคุณผู้ห่วงใยทั้งหลายที่มักจะทักทายกันด้วยประโยคที่มุ่งใจว่า "จบหรือยัง" หรือ "ไป
ถึงไหนแล้ว" เป็นคำถามที่กระตุ้นความขยันได้เป็นอย่างดี

เทวินทร์ เอี่ยมมี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
สมมุติฐานของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดทฤษฎีทางศิลปศึกษาที่เกี่ยวกับการเรียนรู้คุณค่าทางศิลปะ.....	12
กิจกรรมการเรียนการสอนและการวิจารณ์เพื่อการเรียนรู้คุณค่าทาง ศิลปะในระดับประถมศึกษา.....	23
ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา การวิจารณ์และการเรียนรู้คุณค่าทางศิลปะ การเรียนรู้คุณค่าทางศิลปะตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).....	61 65
พัฒนาการทางศิลปะและพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยรุ่น.....	66

สารบัญ(ต่อ)

พัฒนาการทางศิลปะของเด็ก.....	66
หนังสือแบบเรียน และหนังสือแบบเรียนศิลปศึกษา.....	75
หนังสือแบบเรียนศิลปศึกษา.....	82
องค์ประกอบการทำหนังสือแบบเรียน.....	88
ภาพประกอบ.....	92
องค์ประกอบอื่น ๆ.....	100
การจัดหน้าเรียงพิมพ์.....	103
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	109
งานวิจัยในประเทศ.....	109
งานวิจัยต่างประเทศ.....	120
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	124
การพัฒนาแบบเรียนศิลปศึกษา เรื่องการเรียนรู้คุณค่าทางศิลปะ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	124
การพัฒนาเชิงคุณภาพ.....	124
การพัฒนาเชิงการหาประสิทธิภาพ.....	126
การเปรียบเทียบผลการสอนศิลปศึกษา เรื่องการเรียนรู้คุณค่าทางศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนที่ใช้แบบเรียน ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประกอบการสอนกับการสอนปกติ.....	128
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	131
ผลการพัฒนาแบบเรียนศิลปศึกษา เรื่องการเรียนรู้คุณค่าทางศิลปะ เชิงคุณภาพ.....	131
ผลการพัฒนาแบบเรียนศิลปศึกษา เรื่องการเรียนรู้คุณค่าทางศิลปะ เชิงการหาประสิทธิภาพ.....	136

สารบัญ(ต่อ)

การเปรียบเทียบผลการสอนศิลปะศึกษา เรื่องการเรียนรู้คุณค่าทางศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนที่ใช้แบบเรียน ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประกอบการสอน กับการสอนปกติ.....	138
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	143
สรุปผลการวิจัย.....	145
อภิปรายผลการวิจัย.....	145
ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย.....	147
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป.....	147
บรรณานุกรม.....	149
ภาคผนวก.....	160
ประวัติผู้เขียน.....	232

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงการวางโครงสร้างเนื้อหา.....	125
2 แสดงการนำร่างแบบเรียนให้ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำปรับปรุงแก้ไข.....	127
3 ผลการพัฒนาแบบเรียนเชิงการหาประสิทธิภาพของหนังสือแบบเรียน ครั้งที่ 1 กับนักเรียน 3 คน.....	136
4 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือแบบเรียน ครั้งที่ 2 กับนักเรียน 15 คน..	137
5 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้พื้นฐาน ก่อนทำการทดลองของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	138
6 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนทำการ ทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง.....	139
7 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	140
8 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและสรุปผล.....	141

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย